

28 Ιανουάριος 2013 09:10

Οι άλλοι επιστρέφουν στις αγορές, εμείς ... άδομεν!

Του Χαράλαμπου Γκότση

Καθηγητή του Πανεπιστημίου Πειραιά

Είναι προφανές, ότι τελευταία κάτι δείχνει να αλλάζει. Τόσο διεθνώς όσο και στη χώρα μας. Οι αναλυτές δεν είναι πλέον τόσο επικριτικοί και τα θετικά σχόλια δεν λείπουν. Το ερώτημα συνεπώς που αναφύεται είναι, κατά πόσον η κρίση χρέους στην Ευρώπη έχει πράγματι κοπάσει και σε ποιο βαθμό η χώρα μας παρακολουθεί αυτήν την εξέλιξη.

Όλα άρχισαν με την περίφημη δήλωση του Ιουνίου του κεντρικού ευρωπαϊκού τραπεζίτη Μάριο Ντράγκι, πως θα κάνει ότι χρειαστεί για να σώσει το Ευρώ. Οι

παρεμβάσεις Ντράγκι οδήγησαν γρήγορα στην αποκλιμάκωση των επιτοκίων τόσο για την Ισπανία, που έφτασε στον προθάλαμο του μηχανισμού στήριξης, όσο και για την Ιταλία. Έκτοτε οι δύο χώρες δανείζονται από την αγορά, με υψηλά επιτόκια μεν, που σημαίνει ότι αν συνεχισθούν επί μακρόν θα έχουν πρόβλημα εξυπηρέτησης του χρέους τους, περιμένουν όμως καλύτερες μέρες για να οδηγηθούν σε ομαλότερες συνθήκες.

Οι συνοδοιπόροι μας τώρα στο μηχανισμό, Πορτογαλία και Ιρλανδία, έχουν να

επιδείξουν σημαντική πρόοδο, όπως αυτό πιστοποιείται και στις επίσημες εκθέσεις των κοινών μας δανειστών.

Η αισιοδοξία έχει επιστρέψει στην Ιρλανδία και ο πρωθυπουργός της Enda Kenny δήλωσε προσφάτως, ότι η χώρα του εξετάζει την πλήρη έξοδο της από το μηχανισμό στήριξης μέσα στο 2013. Προϋπόθεση; Η επιτυχία των εκδόσεων 10ετών ομολόγων που σχεδιάζει το Δουβλίνο να προσφέρει στις αγορές. Τι δείχνουν τα στοιχεία; Έλλειμμα στο 8% και δημόσιο χρέος το 2013 στο 122,5 του ΑΕΠ. Θετική εξέλιξη η αναμενόμενη ανάπτυξη για το τρέχον έτος στο 1,1%, που κάνει τη διαφορά.

Έκπληξη εξάλλου για την Πορτογαλία, αποτέλεσε η πρόσφατη υπερκάλυψη της πρώτης έκδοσης 10ετών ομολόγων μετά την ένταξή της στο μνημόνιο και μάλιστα με επιτόκιο κάτω από το 5%. Έτσι, οι προσδοκίες για ομαλή επαναφορά στις αγορές το 2014, που λήγει το πρόγραμμα, φαίνεται να έρχεται πιο κοντά. Από την άλλη τα μακρομεγέθη της χώρας είναι ανησυχητικά. Το χρέος το 2013 θα φτάσει στο 125%, το έλλειμμα στο 4,5% και η ύφεση συνεχίζεται. Πτώση του ΑΕΠ για το 2012 στο -3,5% και το 2013 στο -1,5%.

Χωρίς αυτό να σημαίνει, ότι οι δύο χώρες ξεπέρασαν τα προβλήματά τους, βλέπουν όμως ένα φως στο πολυπόθητο βάθος του τούνελ. Πρόκειται δε, για πραγματικό φως και όχι για τα φώτα του ... τρένου που έρχεται! Κατά τα άλλα τόσο η Πορτογαλία ταλανίζεται από διαρθρωτικά προβλήματα, όσο και η Ιρλανδία από ένα ιλιγγιώδες συνολικό χρέος της οικονομίας της. Έχουν όμως κάτι κοινό. Τις προσπάθειες των κυβερνήσεών τους στους τομείς των μεταρρυθμίσεων, των ιδιωτικοποιήσεων, του εκσυγχρονισμού των συστημάτων των χωρών τους. Επίσης, ένα πολιτικό σύστημα, το οποίο δεν ακυρώνει την κάθε προσπάθεια για αλλαγή, στο πλαίσιο ενός consensus που σηματοδοτεί τη μελλοντική πρόοδο των χωρών τους.

Αντίθετα, εμείς, ωσάν να μην έχουμε κατανοήσει τη σοβαρότητα του προβλήματος, αδυνατούμε να χαράξουμε μια κοινή γραμμή ως πολίτες και ως έθνος. Και ας επισημαίνεται διαρκώς από ειδικούς και μη και σε όλους του τόνους, ότι οι αλλαγές που πρέπει να γίνουν είναι όχι μόνο αναγκαίες, αλλά και η μόνη ελπίδα για να οδηγηθεί η χώρα στην έξοδο από την κρίση και για να επιστρέψει η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο με στέρεες βάσεις.

Στα θετικά προσμετρώνται, η βελτίωση στο ισοζύγιο πληρωμών, που βασίζεται κυρίως στη μείωση των εισαγωγών λόγω πτώσης του εισοδήματος, αλλά και σε κάποιες επιτυχίες στις εξαγωγές, οι οποίες όμως δεν επαρκούν. Για να είναι ικανοποιητική η συμβολή τους θα πρέπει να διπλασιάσουν το σκορ των τελευταίων ετών. Το έλλειμμα, ως αποτέλεσμα της περιοριστικής πολιτικής που

ασκείται, δείχνει αντιστάσεις, αφού η μικρή μείωσή του το 2012 προήλθε από τη μείωση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Ότι χειρότερο για μια οικονομία που βρίσκεται πέντε χρόνια σε ύφεση. Από εκεί και μετά το χάος! Μεταρρυθμίσεις στο κράτος, ιδιωτικοποιήσεις, φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον, πάταξη της γραφειοκρατίας, της διαφθοράς, της παραοικονομίας, της φοροδιαφυγής, όλα είναι ζητούμενα.

Μεγάλα προβλήματα ασφαλώς, που χρειάζονται γενναίες αποφάσεις από ικανούς ηγέτες με συναίσθηση του καθήκοντός τους. Αντ'αυτού γινόμαστε μάρτυρες ενός θεάτρου του παραλόγου, όπου χωρίς εθνική στρατηγική, χωρίς ένα σχέδιο εξόδου και ανασυγκρότησης της χώρας και της οικονομίας, τρέχουμε πίσω από τις εκάστοτε δόσεις των δανειστών μας για να βουλώσουμε τις τρύπες του προϋπολογισμού και πάλι από την αρχή. Κάθε φορά δε, που δεν πιάνουμε τους στόχους γνωρίζουμε τη λύση εκ των προτέρων: Το λογαριασμό στους μισθωτούς και στους συνταξιούχους!